

معماري پايدار کويري (طراحي موزه کويري سايه ها)

زينب السادات احمدنژاد
دانشجوي کارشناسي ارشد دانشگاه هنر
اسلامي تبريز
بهمن ماه 1384

نگارنده: زینب السادات احمدنژاد

واژه های کلیدی: مصالح کویری، سازه، معماری زمینی، پایداری فضاها، انتخاب فرم کویری

درجه تحصیلات: دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اسلامی تبریز Email: etopist @ gmail.com

مقدمه

بخش وسیعی از مرکز و جنوب شرقی ایران بوسعت تقریبی 365000 کیلومتر مربع را فلات کویری ایران می پوشاند که این منطقه به سه بخش دشت کویر، دشت لوت و منطقه جازموریان تقسیم می شود. که خصوصیت کلی شرایط اقلیمی دشتهای فلات به قرار زیر است:

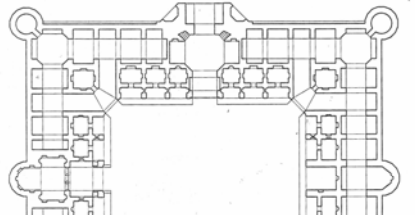
الف- آب و هوای گرم و خشک در تابستان، سرد و خشک در زمستان
ب- بارندگی بسیار اندک ج - رطوبت بسیار اندک هوا د- پوشش بسیار کم گیاهی ه. اختلاف زیاد درجه حرارت بین شب و روز و - در بادهای توام با گرد و غبار نواحی کویری و حاشیه کویری، که با شدت شن و خاک کویر را در سطح مناطق زیستی پخش می کند، محیط چندان مطلوبی را جهت سکونت انسان ایجاد نمی کند. همچنین در منطقه درخت و در نتیجه چوب کمیاب است و نمی توان به راحتی سقف و سر پناه ایجاد نمود.

این موزه با استفاده از ویژگیهای موجود کویر، و با قصد رفع محدودیتهای آن در پارک حفاظتی ورامین، در بافتی تاریخی و به منظور ارائه خدمات به توریستان کویری طراحی شده است.

تصویر 1. راه سنگ فرش صفوی که از گرمسار شروع شده و به سیاه کوه می رسد

این طرح در محیطی تاریخی و در همجواری کاروانسرای شاه عباسی قصر بهرام و کاخ عین الرشید و در راستای مسیر سنگفرش شاه عباسی که گرمسار را به سیاه کوه و اصفهان متصل می سازد، قرار گرفته است. احترام به ارزشهای تاریخی ساخته شده در کویر و همچنین توجه به ویژگیهای اقلیمی این میراث گرانبها، کویر، سبب شد تا بنیادی در زیر سطح زمین و با حفظ الگوهای معماری تاریخی محیط ایجاد گردد. که اصل واژه کویر از کو-کاش به معنای کاویدن مشتق می شود و جایی است که انسان در آن فرو می رود. از دیگر عوامل انتخاب معماری زیر زمینی، آن است که میزان تبدلات انرژی در 6 متری زیر زمین به صفر می رسد.

در کویر آب به وفور یافت نمی شود، اما هر خطی بر خاک یاد و خاطره آب است و مهم ترین عامل شکل دهنده به ریخت کویر آب است. بنابر این در معماری کویری باید مقوله آب را در همه ابعاد احساس